

Siunaustilaisuus alkaa. Teatterilaiset laulavat. Itku ei tule vielä, mutta lähellä se on.

Sitten ihmiset alkavat vuorotellen viedä kukkia arkulle. Nyt vasta ymmärrän kukan tarkoituksen. Kohta minunkin pitäisi nousta ja mennä eteen. Ei helvetti. Haluaisin muuttua näkymättömäksi. Mutta vaihtoehtoja ei ole. Ei täältä kukan kanssa ulos voi kävellä.

Nousen ja menen jonoon odottamaan vuoroani. Ikinä ei ole hävettänyt näin paljon. Ja häpeän jopa omaa häpeämistäni – miksi ajattelen itseäni ja pukeutumistani, kun täällä saatetaan kuollutta ihmistä hautaan.

Vuoroni tulee, pää sumussa kävelen alttarille. Lasken kukan arkun viereen ja pidän hiljaisen hetken. Silmät ovat märät, näen Tinan lasten kanssa eturivissä.

Ajattelen Rekoa. Seison hänen arkkunsa vieressä farkuissa, kömpelö idiootti.

Vuosien kuluttua yritän lievittää morkkista ajattelemalla, että Reko olisi luultavasti nauttinut tilanteesta, jos olisi päässyt sitä todistamaan. Luen *Ilman suuria suruja* -romaanista uudeleen luvun, jossa Aki tekee hautajaisissa vastaavan etikettivirheen. Hän kumartuu suutelemaan vainajan otsaa, vaikka ei pitäisi. Sisko joutuu häpeämään silmät päästään:

- Miks sä pussasit sitä?
- Niin kaikki muutkin teki.
- Ne on sukulaisii.

Reko, tulee hyvä mieli kun ajattelen, miten räkäisesti olisit minulle nauranut.

*Antti Arvola: Lauantai-ilto,
Sittely, 2014*

REUNASSA

Jani lausuu vakavana Iron Maidenin »Powerslaven» sanoja: »*Tell me why I had to be a Powerslave / I don't wanna die, I'm a God.*» Hän näyttää levyn kantta, siinä on salamoiva pyramidi ja käsittämättömän iso hirviöpatsas. Muurahaisen kokoiset ihmiset nousevat portaita, jotka johtavat kahden sfinksin välistä hirviön jalkojen väliin.

Iron Maidenin konserteissa soitetaan kuulemma niin kovaa, että ihmisten korvista suihkuaa verta. Kun pari luokkakaveriani kertoo ostaneensa liput bändin keikalle, yritän estää heitä menemästä.

Jani ja hänen pikkuveljensä Sampo asuvat Hiidenveden rannalla lähellä Nummelaa. Veljesten isä työskentelee televisiossa, ja Jani on puhunut hänet kuvaajaksi elokuvaamme. Se on suuri projektimme tulevina viikkoina.

Olen tutustunut poikiin lomalla Reunassa, naapuritalossa, jonne äitini ja isäni opiskeluaikainen kaveriporukka kokoontuu kesäisin.

Reuna on entinen maatila, alkuperäiseltä nimeltään Grennagård. Paikan ovat perineet siskokset, joista toinen asuu ison talon alakerrassa, toinen yläkerrassa.

Talo on boheemi idylli: lasiveranta, sali koristeellisine tapetteineen, rehottava puutarha. Kaikkialla on taidetta – muotokuvia, patsaita, käsinmaalattuja ruukkuja. Toinen talon omistajista tekee savitöitä ja yksi huoneista on hänen työpajansa. Näen ensimmäistä kertaa elämässäni dreijan.

Kun Reunaan ajetaan etelän suunnasta, talo näkyy pitkän lehmuskujan päässä. Oikealla on pellon takana Hiidenvesi, polku laskeutuu jyrkkää rinnettä yhteisrantaan, jossa on venelaituri. Reunan oma rantasauna on vähän pohjoisempana.

Päärakennuksessa ja vierastaloksi muutetussa navetassa on tilaa miten isolle porukalle tahansa. Väkeä tulee ja menee. Vanhempieni kaveripiiri tuntee toisensa 60-luvun hippikommuuneista ja 70-luvun taistolaisvuosilta.

Reunassa aika pysähtyy. Lasiverannalla käydään loputtomia keskusteluja, keksitään seurapelejä ja esityksiä, soitetaan ja lauletaan. Pelataan korttia ja pihalla jalkapalloa, lapset ja aikuiset sekaisin.

Sukkuloin Reunan talon ja uusien ystäväni kodin välillä. Janilla on huoneessaan rumpusetti ja seinällä Samantha Foxin juliste. Revityt farkut herättävät levottomuutta, ajamme pyörällä Nummelaan skeittaamaan ja käymme musiikkikaupassa testaamassa kitaroita.

Jos kesällä sattuu olemaan futiksen arvoturnaus, Reunan keittiö muuttuu kisastudioksi. Aikuiset panevat pystyyn vedonlyönnin ja värväävät lapsia omiin kannattajajoukkoihinsa, huone on täynnä huutoa. Askarrellaan lippuja, yritetään mahtua ruudun ääreen. Virallisesta selostuksesta ei kuulu mitään, kun joku kailottaa päälle omaa näkemystään Länsi-Saksan pelistä.

Rantasauna on kuumana koko ajan. Ison kiukaan pesään työnnetään metrisiä halkoja pukuhuoneen puolelta. Lauteille mahtuu helposti toistakymmentä henkeä. Olen kaksitoista tai

kolmetoista enkä tiedä, kuuluuko poikien ja tyttöjen saunoa yhtä aikaa.

Pienemmät lapset läiskyttävät vettä rannassa, aikuiset istuvat löylyissä ja pukuhuoneessa tuntikausia. Saunan ovi käy. Kuuntelen, kun joku kertoo juttua 70-luvulta. Neuvostoliittolainen akateemikko haettiin rautatieasemalta ja hän halusi Akateemiseen kirjakauppaan ostamaan Nabokovin *Lolita*a, joka oli kotimaassa kielletty.

Äideillä on kainalokarvat, he tupakoivat ja nauravat ja juovat lämmintä valkoviiniä aamupäivällä. Pullojen etiketeissä on vihreitä rypäleitä. *Liebfraumilch Rheinhessen Qualitätswein*.

Päärakennuksessa kissat ja koirat vaeltavat huoneesta toiseen. Kissa synnyttää yläkerran patjalle, samoissa lakanoissa nukkuu seuraavana yönä kymmenvuotias tyttö.

Salissa on piano, ja joskus kun kaikki ovat ulkona, istun yksin sen äärellä. En osaa soittaa, mutta kokeilen sattumanvaraisia sointuja ja intervaleja ja kuuntelen hartaana äänen värejä. Kerran joku aikuisista kysyy yhtäkkiä selkäni takaa: »Etsitkö dissonansseja?»

Illalla aikuiset pelaavat monipolvista »ihmissuhdepeliä», jossa osallistujat joutuvat panemaan likoon kaikki sosiaaliset ja verbaaliset taitonsa. Pelissä muodostetaan liittoutumia, juonitellaan ja taktikoidaan. Viinipullot tyhjenevät ja tupakkaa palaa. Joku loukkaantuu, häntä lepytellään keittiössä.

Janin ja Sampon kanssa kokoamme Reunan lapset yhteen elokuvaa varten. Väkeä tarvitaan paljon, joten tytötkin pääsevät mukaan. Elokuvan nimeksi tulee »Viisikko kusessa». Tapahtumista en muista muuta kuin sen, että loppukohtauksessa tarinan pahis putoaa vaatteet päällä laiturilta järveen.

Filmi on Reunassa yleisö- ja arvostelumenestys.

Aikuisilla on oma suuri projektinsa: kaveripiirin vanhin, geologi, jonka tunnen vain nimellä Maisteri Keppinen, täyttää neljäkymmentä, ja hänelle on päätetty järjestää yllätysjuhlat.

Synttäreistä on tarkoitus tehdä mahdollisimman yliampu-
vat, itäblokin johtajien merkkipäivien tyyliin.

Kun odotettu päivä koittaa, autonkuljettaja lähetetään hake-
maan Keppistä. Joku aikuisista keksii, että tienvarteen täytyy
saada riemuitsevien lasten rivistöjä. Vaikutelma väkijoukos-
ta ei synny helposti, koska lapsia on paikalla ehkä kahdeksan.
Niinpä meitä päätetään siirtää paikasta toiseen sitä mukaa
kuin Keppisen auto lähestyy Reunaa.

Meidät viedään hiekkatien varteen odottamaan Suurta
Johtajaa. Nummelan takana ei ole paljon mitään. Auto tulee
mutkan takaa ja kääntyy meitä kohti, hurraamme ja vilku-
tamme minkä pystymme. Potemkinin kulissi on täydellinen.
Keppinen hymyilee ja vilkuttaa takaisin. Auton kadottua nä-
kyvistä oma kuskimme ajaa paikalle ja vie meidät uuteen
paikkaan. Keppisen auto lähestyy taas. Vilkutamme. Johtaja
on tyytyväinen.

Reunan talolla Keppistä odottaa vastaanottokomitea. Väki
on ryhmittynyt pääoven eteen, oven yläpuolella on lakana,
jossa lukee suurin punaisiin kirjaimin: »Eteenpäin nestorin
viitoittamaa tietä.»

Naiset laskevat Keppisen päähän kukkaseppeleen. Päivän-
sankarille lauletaan, maljoja nostellaan.

Keppinen on pukeutunut turkoosiin liiviin, ruudulliseen
pikkutakkiin ja valkoisiin housuihin. Kaulassa on rusetti.
Myös vieraat ovat laittautuneet parhaimpiinsa – nämä entiset
taistolaiset, jotka tuskin omistavat juhlavaatteita, ovat nyt toi-
nen toistaan keikarimaisemmissa asuissa: räikeitä kravatteja,
hattuja, kirjavia taskuliinoja.

Saliin on järjestetty pitkä pöytä, joka on koristeltu kukilla.
Keittiöstä kannetaan viiniä ja olutta. Seuraa juhlapuheita ja
uusia maljoja.

Koska Keppinen tunnetaan tietokilpailujen ystävänä, pai-
kalle on tuotettu itse Jyrki Otila. En tiedä, miten tuleva kokoo-
muksen euroedustaja viihtyy entisten kommareiden juhlisti –
miehen ilme ei taaskaan paljasta mitään – mutta hän hoitaa
keikan tyyliin.

Tulee ilta, kitarat kaivetaan esiin. Dylania, Nurmiota, Juicea.
Isäni esittää ystävänsä kanssa »Hopeisen kuun», jota on harjoi-
teltu kotona. Mikko Perkoila on paikalla, hän laulaa. Suosikkini
on »Rakkaani uskonut ei», josta opin pienenä sanat »risteily-
ohjus» ja »johdatus».

»Uralin pihlajaa» ei ehkä enää vedetä, mutta vääjäämättä
kuullaan Arja Saijonmaan ja Mikis Theodorakiksen »Alis-
tuneet»: »Tunkkainen on tavernamme / rasvainen ruoka le-
muu...» Joku yrittää kertosaakeeseen nousuhumalaisia
terssiharmonioita. Umpimelankolinen kappale hajoaa nau-
ruun ja aplodeihin.

Pöytään on sytytetty kynttilät. Harmaa lautalattia natisee as-
kelten alla. Osa porukasta tekee lähtöä saunaan. Miehet poltta-
vat ulkona piippua, isäni kertoo juttua 60-luvun Katmandusta,
vesikauhuisista koirista ja hippien täydenkuun juhlisti.

Syön perunasalaattia keskiyöllä, välillä käyn yläkerrassa
vakoilemassa tyttöjä, jotka juoksevat alasti huonetta ympäri.

Menen pihalle haistelemaan yöilmaa ja katselemaan taivaal-
le. Kun tulen takaisin sisään ilma tuntuu paksulta ja haisee tu-
pakalta. Nuorimmat lapset ovat nukahtaneet sohville.

Keppisen kukkaseppele on valahtanut kaulaan, hän nau-
raa ja konttaa lattialla selässään nainen, jota en tunnista. Lasi-
verannalla joku soittaa sähkökitaralla »Hey Joeta» pienen
matkavahvistimen läpi.

Joskus aamuyöllä hoipertelen pihan poikki vierastaloon ja kaadun sänkyyn. Nukahdan päärakennukselta kantautuvaan epävireiseen lauluun.

Aamupäivällä keittiö on täynnä likaisia astioita, pulloja ja tuhkakuppeja. Äitini on herännyt laittamaan lapsille aamiaista. Syömme ranskanleipää ja lenkkimakkaranpaloja, mankassa soi Kauko Röyhkän »Lauralle». Ikkuna ja ovet on avattu, kesäilma virtaa talon läpi.

Aikuisia hiippalee tukka sekaisin keittiöön. Joku huuhtaisee kahvikupin ja kaataa siihen viinipullon pohjat. Sauna on kuumemman vielä yön jäljiltä lämpimänä, lähdän lölyihin ja uimaan.

Joku alkaa viritellä pihagrilliin tulta muurinpohjalettuja varten. Nurmikolla on vihreitä kierrekorkkeja ja tupakantumppeja. Uusi päivä.

Yhtenä yönä vierastalon yläkertaan eksyy lepakko. Saan aamulla tehtävän: minun täytyy pyydystää otus perhoshavilla ja toimittaa se ulos. Menemme Janin kanssa huoneeseen, jossa lepakko kiertää katonrajassa kehää kuin moukarin kuula häkissä. Jostakin syystä se ei tajua, että ikkuna on auki.

Nostan haavin pystyyn, lepakko tupsahtaa harsopussin pohjalle. Kaivan eläimen haavista ja pitelen varovasti kädessäni. Lepakko yrittää purra, se tuntuu samalta kuin kissanpennun näykkäisy.

Kävelen ikkunalle ja nakkaan lepakon ulos, se singahtaa metsänrajaan ja katoaa näkyvistä.

Tämä on ehkä kesää 1988. Se jatkuu.